

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΟΝΔΡΟΥ

ΓΑΜΟΣ ΣΤΑΣ ΣΕΡΡΑΣ

ΓΥΡΩ ΣΤΟ 1900

Τὰ προξενειὰ ἐπῆγαν καλά, αἱ οἰκογένειες νύφης καὶ γαμπροῦ συμφώνησαν, μέρος μὲ τὴν μεσολάβησι τῆς προξενήτρας, μιᾶς μεσόκοπης χήρας συνήθως, γνωστῆς γιὰ τὴν καλή της διαγωγή καὶ τὴν ἐχεμύθειά της, μέρος ἴσως καὶ μὲ ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεις, γιὰ ὅλα, ρουχισμό τῆς νύφης καὶ πρὸ παντὸς κτήματα καὶ μετρητὰ.

Οἱ ἀρραβῶνες ἔγιναν ἐπίσημα ἓνα ἀπόγευμα στὸ σπίτι τῆς νύφης καὶ ὠρίσθηκε ἡ μέρα τοῦ γάμου, ἃς ποῦμε ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ Μαΐου. Στὰς Σέρρας, ἀντίθετα πρὸς ὅ,τι γίνεται στὰς Ἀθήνας, ὁ Μάιος, ὁ μῆνας τῶν λουλουδιῶν, ἐθεωρεῖτο ὁ καταλληλότετος μῆνας γιὰ τὸν γάμο.

Ἡ νύφη ἐν τῷ μεταξὺ συμπλήρωσε τὰ προικιά της. Ῥουχισμό, ἀσπρόρρουχα καὶ ἔξωτερικὰ φορέματα, ἀσπρόρρουχα τοῦ γαμπροῦ, ἔπιπλα, σκεύη καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεσταν γιὰ τὸ σπιτικό.

Τὴν Πέμπτη θὰ πάη ἡ νύφη μὲ τὶς φίλες της στὸ λουτρό. Γι' αὐτὸ τὴν Τετάρτη ἀνάβραδα στέλλει ὁ γαμπρὸς στὸ σπίτι τῆς νύφης τὶς μπογιές, δηλ. κινᾶ γιὰ τὰ νύχια, πούδρα καὶ ἀρώματα. Αὐτὸ ὅμως εἶναι μόνο ἓνα πρόσχημα. Στὸ πανέρι, πού μὲ μεγάλη ἐπισημότητα ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς νύφης, βρίσκεται . . . καὶ τί δὲν βρίσκεται ! Διαμαντικά γιὰ τὴν νύφη, μεταξωτὰ γιὰ τὴν μητέρα της καὶ ὅλες τὶς στενὲς συγγενεῖς, δῶρα γιὰ τὸν πατέρα, παντοῦφλες κεντημένες, ἂν εἶναι κάπως ἡλικιωμένος, δῶρα γιὰ τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς ἄλλους στενοὺς συγγενεῖς καὶ ἓνα σκοῦρο μεταξωτὸ ριγωτὸ γιὰ τὴν προξενήτρα.

Τὸ πανέρι δὲν γυρίζει ἄδειο στοῦ γαμπροῦ τὸ σπίτι. Ἀνάλογα δῶρα ἀνταποδίδει τὸ σπίτι τῆς νύφης στὸ σόϊ τοῦ γαμπροῦ.

Τὴν Πέμπτη ἡ νύφη μὲ ὅλες τὶς φίλες της πάει στὸ χαμάμι. Πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι ξεκιᾶ ἡ συνοδεία ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης. Οἱ παρὰ κόρες κουβαλοῦν καλάθια μὲ τοῦ κόσμου τὰ κρύα φαγητὰ, βυσσινάδες κλπ. καὶ μπόγος μὲ ἀσπρόρρουχα καὶ πεσκίρια.

Ὡς τὸ βράδυ μένει ἡ συντροφιά στὸ λουτρό καὶ λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν δύσι τοῦ ἡλίου γυρίζει στὸ σπίτι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μητέρα εἶχε ἀπλώσει στὸ σπίτι ὅλα τὰ προικιά, γιὰ τὴν Παρασκευὴ θὰ ἤρχονταν ὅλοι οἱ γνωστοὶ γιὰ νὰ καμαρώσουν, μὲ τὸ ἀπαραίτητο κοτσομπολιό, τὴν προικία.

Τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς μέσα στὸ σπίτι, γεμάτο ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους ἐγίνονταν ἡ προικοπαράδοσις. Δύο φίλοι τοῦ γαμπροῦ ἤρχονταν καὶ παρελάμβαναν τὴν προῖκα καὶ συμφωνοῦσαν μὲ τὸν πατέρα γιὰ τὴν ἐκτίμησί της.

Ἐπειδὴ βάσει τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῆς θὰ ἐπλήρωνεν ὁ γαμπρὸς τὰ δικαιώματα τῆς Μητροπόλεως, ἐννοεῖται ὅτι πολλὲς φορὲς τὰ πράγματα ἔπαιρναν δυσάρεστη τροπή. Τοῦ γαμπροῦ οἱ ἀντιπρόσωποι ἤθελαν νὰ ἐκτιμήσουν τὴν προῖκα χαμηλά, ὁ πεθερὸς φυσικὰ τὸ ἔπαιρνε ὡς ζήτημα ἀξιοπρεπείας, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐσυμφώνησαν.

Τὸ Σάββατο τὸ ἀπόγευμα ἐγίνονταν ἡ μεταφορὰ τῶν προικῶν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ. Σ' ἓνα ἀμάξι μπροστὰ τὰ βιολιά ἔπαιζαν ἓναν στερεότυπο σκοπὸ πὺ παραθέτω.

Δ. Χόνδρου
(ἀπὸ μνήμης)

Ὁ μουσικὸς σκοπὸς ποὺ κυριαρχοῦσε
κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γάμου

Αὐτὸς ὁ σκοπὸς ἐκυριαρχοῦσε στὸν γάμο. Ἦταν τὸ ἐμβατήριο, ἦταν ἡ πόλκα καὶ σωτὶς στοὺς χοροὺς γιὰ τοὺς ἠλικιωμένους. Οἱ νεώτεροι ἐχόρευαν βάλς καὶ ἐδῶ ἐκυριαρχοῦσαν τὰ Κύματα τοῦ Δουνάβεως.

Πίσω ἔρχονταν ἄλογα φορτωμένα τὸ καθένα μὲ δύο ξύλινα σεντούκια, μέσα στὰ ὁποῖα ἦταν τὰ ἀσπρόρροχα, καὶ ἐπάνω στὰ σεντούκια ἦταν ἀπλωμένα τὰ μεταξωτὰ παπλώματα, κουρτίνες, κλπ. Ἀπὸ πίσω δὲ ἤρχονταν ἓνα πλῆθος ἀπὸ παιδιὰ, ποὺ κουβαλοῦσαν σκεύη καὶ ἐπιπλα, λάμπες, κα-

τσαρόλες, δίσκους κλπ. Ἀπὸ τὰ παράθυρα πολλές φορὲς ἔβλεπεν τὴν προίκα μὲ κουφέτα.

Τὴν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα ἦταν τὰ στεφανώματα. Προσκλήσεις εἶχαν σταλῆ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης, τὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ καὶ ἀπὸ τὸν κουμπάρο.

Τὰ προσκλητήρια ἦταν ἰδιόρρυθμα. Φύλλα χρωματιστοῦ χαρτιοῦ· τὰ ἐδίπλωναν στὰ δύο, τὰ ἐψαλίδιζαν στὴν δίπλωσι καὶ τὰ ἐτύλιγαν, ὥστε νὰ σχηματίζεται ἓνα εἶδος λουλουδιοῦ, καὶ ἀνάμεσα στὶς δίπλες του ἔβαζαν γαρύφαλλα, ὄχι λουλούδια, ἀλλὰ τὰ ξηρὰ ἀρωματικὰ γαρύφαλλα. Αὐτὸς ἢ αὐτὴ ποῦ τὰ ἐμοίραζε ἔλεγε: Εἴσθε προσκαλεσμένοι ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τάδε στὸν γάμο τῆς κόρης της ἢ τοῦ γιοῦ της ἢ ἀπὸ τὸν κουμπάρο.

Ἐνωρὶς τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς οἱ καλεσμένοι μαζεύονται ἀπὸ τὰ τρία σπίτια.

Ὁ γαμπρὸς καὶ οἱ καλεσμένοι του μὲ τὰ βιολιά ἐπὶ κεφαλῆς, ποῦ ἔπαιζαν τὸν ἀνωτέρω στερεότυπο σκοπὸ, ἐπήγαιναν νὰ παραλάβουν ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸν κουμπάρο καὶ τοὺς καλεσμένους του καὶ ὅλοι μαζὶ ἐπήγαιναν νὰ πάρουν τὴν νύφη ἀπὸ τὸ σπίτι της καὶ νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησία.

Ἐκεῖ ἐκεῖ κατέληγαν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, ὅπου ἐμοιράζονταν στερεότυπα γλυκά. Μιὰ μαρέγκα γιὰ τὸν καθένα, ἓνα κῶκ καὶ ἓνας ἐρογολάβος. Αὐτὰ ὅλοι τὰ ἐτύλιγαν σ' ἓνα μαντιῆλι καὶ τὰ ἐπήγαιναν στὸ σπίτι των.

Ἡ συγκέντρωσις διαλυόταν σχετικῶς γρήγορα, μιὰ ὅμως ποῦ ὑπῆρχαν τὰ βιολιά, πολλές φορὲς ἐγίνονταν κάποια ἀπόπειρα χοροῦ.

Ὁ ἀληθινὸς χορὸς ὅμως ἦταν τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας. Ὅλοι οἱ καλεσμένοι τοῦ γάμου ἤρχονταν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ καὶ ἡ νύφη τοὺς ἐδέχονταν μὲ τὸ δευτεριὰτικο φόρεμα, ποῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἄσπρο νυφικό, ἦταν καφεῖ σκοῦρο μεταξωτό. Ὁ χορὸς ἐξακολουθοῦσε ὡς ἄργα τὴν νύχτα μὲ πρόχειρα φαγητὰ ποδαριοῦ.

Ἐχόρευαν πόλκα, σατίς, βάλς βιεννέζικο, μποστὸν, μαζοῦρκα, καντριλιες καὶ λανσιέδες. Κάπου κάπου ἐχόρευαν, γιὰ λόγους καθαρὰ ἐθνικούς, καὶ κανέναν συρτὸ καὶ καλαματιανό.

Τὸ ἄλλο Σάββατο ἦταν τὰ πιστροφίκια. Ἐπέστρεφε ἡ νύφη μὲ τὸν ἄντρα της στὸ πατρικό της σπίτι, ὅπου θὰ ἔμενε Σάββατο καὶ Κυριακὴ. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς ἦταν πάλι ὑποδοχὴ στὸ πατρικό σπίτι καὶ χορὸς ὡς ἄργα τὴν νύχτα.

Στὶς δεκαπέντε ἐπήγαινε ἡ νύφη μὲ τὸν ἄντρα της στὴν ἐκκλησία—μὲ τὸ δευτεριὰτικο φόρεμα—καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπόλυσι ξεκινοῦσε τὸ ζευγάρι γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ ὅλους, ὅσοι εἶχαν παρευρεθῆ στὸ γάμο. Μαζὶ μὲ τὸ γλυκὸ σ' ὅλα τὰ σπίτια τοὺς προσέφεραν καὶ κουφέτα.